

Bài 4: HÌNH THỨC CỦA NHÀ NƯỚC

1. Khái niệm hình thức Nhà nước

1.1 Hình thức chính thể

1.1.1 Khái niệm hình thức chính thể

- Nguồn gốc quyền lực nhà nước.
- Quyền lực nhà nước thuộc về những cơ quan nào, do cơ quan nhà nước nào nắm giữ?
 - Các cơ quan nhà nước nắm giữ quyền lực nhà nước được thành lập như thế nào?
 - Mối quan hệ giữa các cơ quan nhà nước nắm giữ quyền lực nhà nước?
 - Mọi dung, cách thức tham gia của nhân dân vào việc thiết lập cơ quan nhà nước

1.1.2 Phân loại hình thức chính thể

1.1.2.1 Chính thể quân chủ

1.1.2.2 Chính thể cộng hoà

1.2 Hình thức cấu trúc Nhà nước

1.2.1 Khái niệm

Hình thức cấu trúc là sự cấu tạo Nhà nước thành các đơn vị hành chính lãnh thổ và xác lập những mối quan hệ qua lại giữa chúng với nhau, giữa trung ương với địa phương.

1.2.2 Phân loại

- Nhà nước đơn nhất là nhà nước mà lãnh thổ của nhà nước được hình thành từ một lãnh thổ duy nhất, lãnh thổ này được chia thành các đơn vị hành chính trực thuộc.
- Nhà nước liên bang là nhà nước hợp thành từ hai hay nhiều nước thành viên.

1.3 Chế độ chính trị

1.3.1 Khái niệm

Là tổng thể các phương pháp, thủ đoạn mà các cơ quan nhà nước sử dụng để thực hiện quyền lực Nhà nước.

1.3.2 Phân loại

- Dân chủ là hình thức dân chủ với những thiết chế, quy chế để người dân trực tiếp thực hiện quyền lực của mình.
- Phản dân chủ là những cách thức thực hiện quyền lực nhà nước trong đó không đảm bảo được nguyên tắc quyền lực thuộc về nhân dân.

2. Hình thức của các Nhà nước chủ nô, phong kiến, tư sản

2.1 Hình thức chính thể

2.1.1 Nhà nước chủ nô: Chính thể của nhà nước chủ nô chủ yếu là quân chủ tuyệt đối ở Phương Đông và cộng hòa quý tộc ở Phương Tây.

2.1.2 Nhà nước phong kiến: Hình thức chính thể của nhà nước phong kiến chủ yếu vẫn là quân chủ chuyên chế (tuyệt đối) nhưng ở Phương Tây có hình thức cộng hòa quý tộc.

2.1.3 Nhà nước tư sản

2.1.3.1 Chính thể quân chủ: Chính thể quân chủ trong nhà nước tư sản phổ biến là chính thể quân chủ hạn chế.

2.1.3.2 Chính thể cộng hòa: Trong nhà nước tư sản tồn tại chủ yếu chính thể cộng hòa dân chủ với ba loại cộng hòa tổng thống, cộng hòa đại nghị và cộng hòa lưỡng thể (lưỡng tính).

2.2 Hình thức cấu trúc nhà nước của các Nhà nước chủ nô, phong kiến, tư sản

2.2.1 Nhà nước chủ nô, phong kiến: Trong các nhà nước chủ nô và phong kiến hình thức cấu trúc nhà nước tồn tại chủ yếu là hình thức cấu trúc nhà nước đơn nhất.

2.2.2 Nhà nước tư sản: Trong các nhà nước tư sản có cả hai hình thức cấu trúc nhà nước đơn nhất và liên bang.

2.3 Chế độ chính trị

2.3.1 Nhà nước chủ nô, phong kiến: Trong các nhà nước chủ nô, phong kiến phương pháp thực hiện quyền lực nhà nước chủ yếu là phương pháp phản dân chủ, sử dụng bạo lực công khai.

2.3.2 Nhà nước tư sản: Phương pháp thực hiện quyền lực nhà nước trong các nhà nước tư sản bao gồm cả phương pháp dân chủ và phương pháp phản dân chủ, tùy vào giai đoạn phát triển của chủ nghĩa tư bản và điều kiện hoàn cảnh trong từng nhà nước cụ thể.